

13.12.2023

EHO 2024

Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä yhteistoiminta-alueen järjestämistä eläinlääkäripalveluista vuodelle 2024

Sisällys

1. Johdanto
 2. Kuntien suunnitelmat
 3. Voimavarat
 4. Tietojärjestelmät
 5. Yhteistyö ja viestintä
 6. Maksut
 7. Valvonnan toimeenpano
 8. Eläinten terveyden valvonta
 9. Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti
 10. Eläinten lääkitsemisen valvonta
 11. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti
 12. Eläinten hyvinvoinnin valvonta
 13. Eläimistä saatavat sivutuotteet
 14. Täydentävien ehtojen valvonta
 15. Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen
 16. Seuranta, arviointi ja raportointi
- LIITE 1 Eläinlääkintähuollon painopistealueet vuonna 2022

1. Johdanto

EHO (ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläinlääkäripalveluista) on osa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa ja se laaditaan Ruokaviraston laatiman valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. Ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolaissa

13.12.2023

(765/2009) ja eläinlääkintähuoltoasetuksessa (1031/2009). Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee mahdollisesti voimaan vuonna 2024.

Eläinlääkintähuollon soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, eläntautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, sivutuotelaissa ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa.

Suunnitelmassa yhteistoiminta-alue tarkoittaa Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta, johon kuuluvat Raahen ja Kalajoen kaupungit sekä Siikajoen, Pyhäjoen ja Merijärven kunnat. Yhteistoiminta-alue hoitaa kunnan tehtäviä.

Lainsäädäntö on kirjoitettu kursivilla.

2. Kunnan suunnitelma

Yhteistoiminta-alueen on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Yhteistoiminta-alueen suunnitelma on arvioitava ja tarkastettava vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

3. Voimavarat

3.1. henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. Jos kunnassa on useampia kuin yksi kunnaneläinlääkärin virka, kunnan on määrättävä kunnaneläinlääkäreiden keskinäisestä tehtävänjaosta.

13.12.2023

Alueella on kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Toisesta virasta myydään 0,5 htv Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelle. Kokonaan Kalajoen yhteistoiminta-alueella toimiva valvontaeläinlääkärin virka on täytetty. Jaetun viran viranhaltija siirtyi loppuvuodesta 2022 Ylivieskan ympäristöterveydenhuoltoon ja jaettu virka on ollut avoinna ja haettavana alkuvuodesta 2023 asti.

Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen Pohjoisella alueella on praktikkoeläinlääkärin virkoja neljälle henkilötyövuodelle, joista oli vuoden 2023 lopussa saatu täytettyä yksi. Avoimia virkoja ovat hoitaneet sijaiset sekä keikkaeläinlääkärit. Lisäksi päivystyspalvelua on hankittu yksityiseltä eläinlääkäriasemalta. Eteläisellä alueella on virkoja neljälle henkilötyövuodelle ja ne ovat täytettynä. Lisäksi eteläisellä alueella toimii yksi sijainen täyttäen viranhaltijoiden osa-aikaisuusksia. Praktikkoeläinlääkärit hoitavat sekä virka-aikana että päivystysaikana niin hyöty- kuin ei- hyötyeläinpotilaat. Kahdella päivystysalueella pystytään turvaamaan se, että eläinlääkäriapu saadaan järjestettyä mahdollisimman nopeasti (alle 3h). Pieneläinpäivystystä ei ole alueella eriytetty.

Raahen kaupungin Vihannin alueelle (Vihanti liittyi kuntaliitoksessa Raaheen 1.1.2013) praktikkoeläinlääkärin palvelut ostetaan ympäristöpalvelut Helmeltä. Päivystysaikana Helmen alueen eläinlääkärit hoitavat akuutit eläinsuojelu- ja eläintautitapaukset.

Valvontaeläinlääkärin tehtäviin kuuluvat valtion valvontatehtävät sekä elintarvikelain mukaiset tuotantotilojen hygieniatarkastukset (alkutuotannon valvonta).

Valvontaeläinlääkäri laatii vuosittain ilmoituksenvaraisista kohteista, eläintautivalvonnan tehtävistä ja kanaloiden salmonellavalvontakäynteistä tarkastussuunnitelman, jossa otetaan huomioon myös

13.12.2023

Ruokaviraston sivutuotevalvontaa koskeva suunnitelma. Praktik-koeläinlääkäreillä on yhtäläinen oikeus osallistua edellä mainittujen tehtävien suorittamiseen.

Valvontaeläinlääkärin lomien ja vapaiden aikana praktikkoeläinlääkärit hoitavat valtion valvontatehtäviin liittyvät tehtävät. Päivystävä eläinlääkäri hoitaa akuutit tehtävät.

Raahen pieneläinklinikalla on työskennellyt määräaikaisena yksi eläin-tenhoitaja.

3.2 henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Valvonta-asetuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että kaikki sen virallista valvontaa harjoittava henkilöstä pysyy ajan tasalla toimivaltansa alalla ja säännöllistä lisäkoulutusta tarvittaessa.

Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta määrää, että eläinlääkärin ammatin harjoittaja on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoa sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Eläinlääkäriammattin harjoittajan työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammatinharjoittaja voi osallistua tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnaneläinlääkärin tulee olla laillistettu eläinlääkäri ja perehtynyt virkaan kuuluviin tehtäviin.

Ruokavirasto pitää yllä tiedostoa, jossa eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen oikeutetut henkilöt on luetteloitu. Ennen rekrytointia varmistetaan henkilön pätevyys (sisältää myös harjoittelun vakinaisen kanssa) ja lupa ammatin harjoittamiseen.

13.12.2023

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa suositetaan, että ympäristöterveydenhuollon henkilökunnan tulisi päästä osallistumaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään kahdeksana päivänä vuodessa.

Eläinlääkäreiden koulutukseen on varattu budjetissa rahaa, jota eläinlääkäreitä ohjataan käyttämään. Eläinlääkäreillä on myös mahdollisuus osallistua omalla kustannuksellaan koulutuksiin, joita he katsovat tarvitsevänsä. Myös edellä mainituissa tapauksissa työnantaja myöntää palkallista virkavapaata ja pääsääntöisesti maksaa matkustus- ja majoituskulut. Eläinlääkärit saavat itse esittää toiveita tarvitsemastaan koulutuksesta. Eläinlääkäreiden kouluttautumista pyritään ohjaamaan siten, että alueella olisi riittävää tietämystä nautojen, sikojen, hevosten, turkiseläinten ja lemmikkieläinten eläinlääkinnällisestä hoidosta ja terveydenhuollosta.

Kaikille työntekijöille on varattu vuosittainen koulutusbudjetti, jolla pyritään monipuolisesti ylläpitämään, syventämään ja päivittämään kuitenkin osaamista.

4. Tietojärjestelmät

Eläinlääkäreillä on käytössään kannettavat tietokoneet.

Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on käytössään pohjoisella alueella toistaiseksi Provet Net potilastieto-ohjelma. Eteläisellä alueella on ollut käytössä useampia potilastieto-ohjelmia, mutta vuodenvaihteessa käyttöön otetaan kaikille yhteinen potilastieto-ohjelma KliniQ.

Kalajoen kaupunki vastaa koneiden uusimis- ja korjauskustannuksista.

13.12.2023

Virkaeläinlääkäreillä on mahdollisuus hakea Pääsynhallinnan kautta käyttöoikeuksia valtion ja edelleen Ruokaviraston hallinnoimiin rekistereihin ja järjestelmiin kuten Eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisteri, Nautarekisteri ja TRACES NT-järjestelmä. Valvontaeläinlääkärillä on käyttöoikeudet näihin rekistereihin.

Naseva eli nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä on ETT:n omistama ja ylläpitämä selainpohjainen sovellus. Nasevaan tallennetaan terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet. Praktikkoeläinlääkäreillä on pääsy Nasevaan niiden tilojen osalta, joiden kanssa heillä on terveydenhuoltosopimus. Tila voi valtuuttaa myös muita eläinlääkäreitä, jolloin lääkitystiedot siirtyvät potilastieto-ohjelmasta tilan Naseva-tietoihin.

Sikava eli sikaloiden terveystilarekisteri on ETT:n omistama ja ylläpitämä selainpohjainen sovellus. Sikavaan tallennetaan terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet. Praktikkoeläinlääkäreillä on pääsy Sikavaan niiden tilojen osalta, joiden kanssa heillä on terveydenhuoltosopimus. Tila voi valtuuttaa myös muita eläinlääkäreitä, jolloin lääkitystiedot siirtyvät potilastieto-ohjelmasta tilan Sikava-tietoihin.

Eläinlääkäreiden tulee osallistua käyttämiensä järjestelmiin liittyviin koulutuksiin, jotta järjestelmien käyttö on tehokasta.

5. Yhteistyö ja viestintä

Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän

13.12.2023

hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään erikseen.

Eläintautilaissa ja eläinsuojelulaissa on säännöksiä eri viranomaisten velvollisuuksista ilmoituksiin ja yhteistyöhön eläintauti – ja eläinsuojelutapauksissa. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta säädetään valvonta-asetuksessa ja julkisuuslaissa.

Yleistä

Viestinnästä on erillinen osio ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelmassa ja valmiussuunnitelmassa, jotka on laadittu yhteistyönä Ylivieskan kaupungin ympäristöterveydenhuollon, Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelujen ja ympäristöpalvelut Helmen terveystarkastajien kanssa. Vakinaisilla eläinlääkäreillä (ja pitkäaikaisilla sijaisilla) ja terveystarkastajilla on oikeudet päästä tähän tiedostoon.

Tiedotus medialle

Terveystarkastajien ja eläinlääkintähuoltoa koskevasta tiedotuksesta vastaa ympäristöterveydenhuollon johtaja tai hänen varahenkilönsä. Jos tiedotettavaa ilmenee, eläinlääkärit ovat ensin yhteydessä ympäristöterveydenhuollon johtajaan tai hänen varahenkilöönsä. Tiedotteen sisällöstä päätetään yhdessä. Lisäksi tiedotteesta informoidaan kaupungin johtajaa ja teknistä johtajaa. Tiedotteen pitää tulla ennen tai vähintään yhtäaikaisesti lehti/radio/ TV-tiedotteen kanssa myös Kalajoen kaupungin kotisivuille. Facebook-sivuille voidaan laittaa linkki tiedotteesta. Maaseutuhallintoa voidaan myös käyttää apuna tiedottamisessa.

Niissä eläinsuojelu- ja eläintautitapauksissa, joissa aluehallintovirasto on mukana, aluehallintovirasto vastaa myös tiedottamisesta. Kunta voi

13.12.2023

tukea tätä tiedotustyötä omilla kotisivuillaan (linkit tiedotteeseen ja karttoihin, jos kyseessä esim. lintuinfluenssa, sikarutto jne.).

Eläinsuojeluasioista ja eläintaudeista (salmonella, EHEC, listeria) annetaan tietoa medialle vain, jos media pyytää tietoa. Tietoa ei anneta kaupungin sivustoilla (eikä palvelualueen Facebook-sivustoilla). Tietoa medialle annetaan yhdessä ympäristöterveydenhuollon johtajan tai hänen sijaisensa kanssa ja mahdollinen lehteen tuleva artikkeli pyydetään aina tarkastettavaksi. Mikäli kaupungin Facebook-sivustoilla tulee keskustelua eläinsuojelu- tai eläintautitapauksista, harkitaan tarkkaan, onko tähän keskusteluun viranomaisen syytä osallistua. Lisäksi konsultoidaan Ruokavirastoa ja aluehallintovirastoa.

Sisäinen tiedottaminen

Ympäristöterveydenhuollon johtajan, valvontaeläinlääkärin ja praktikoeläinlääkäreiden tulee saada tieto alueensa eläintautitapauksista ja vakavista eläinsuojelurikkomuksista mahdollisimman nopeasti. Tiedotus hoidetaan puhelimitse.

Ennaltaehkäisevä tiedottaminen

Ennaltaehkäisevässä tiedottamisessa voidaan käyttää hyödyksi palvelualueen kotisivujen ajankohtaista-osiota (mahdollisesti myös nosto kaupungin etusivulle) ja palvelualueen Facebook-sivustoa. Myös medialle voidaan antaa vinkkiä, että palvelualueen sivustoilla on tärkeä ajankohmainen tiedote. Ympäristöterveydenhuollon johtajan tulee myös saada tieto siitä, että kotisivuille/lehteen on tulossa tiedote.

Tiedottaminen muille viranomaisille

Pääasialliset yhteydenpitokanavat muihin viranomaisiin ovat puhelin, sähköposti ja kirjeposti. Kalajoen kaupungilla on käytettävissä Airbus TH1 radio, jolla on korvattu vanhentunut Virve-puhelin. Henkilötietojen

13.12.2023

näkymistä sähköpostissa tulee välttää, varsinkin jos on kyse eläinsuojelu- tai eläintautitapauksesta.

Zoonooseista ilmoittaminen

Varmistetut ja epäillyt zoonoositapaukset (mm. salmonella, rabies, pernarutto) ympäristöterveydenhuollon johtaja, hänen sijaisensa tai valvontaeläinlääkäri ilmoittaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen tartuntatautilääkärille. Jos tartuntatautilääkäri ei ole tavoitettavissa, tapaukset ilmoitetaan tartuntatautiyhteyshenkilölle /päivystävälle lääkärille. Salmonella, EHEC:in ja kryptosporidioosin esiintyvyydestä informoidaan tartuntatautilääkäreitä ja tartuntatautiyhteyshenkilöitä useamman kerran vuoden aikana, jotta terveyskeskuslääkärit tai alue-sairaalan lääkärit osaavat ottaa myös nämä tartuntataudit huomioon hoitaessaan potilastaan.

Virka-apu

Jos eläinsuojelutapauksissa tarvitaan virka-apua, pyydetään virka-apu Oulun poliisilaitoksen johtokeskuksesta sähköpostitse etukäteen. Mikäli virka-avun tarve tulee äkillisesti ja kiireellisesti, otetaan yhteys hätäkeskukseen numeroon 112. Tällöin kirjallinen virka-apupyyntö toimitetaan johtokeskukseen jälkikäteen.

Valvontaeläinlääkärillä on aina oikeus pyytää mukaansa praktikkoeläinlääkäriä, ympäristöterveydenhuollon johtajaa tai terveystarkastajaa, jos valvontaeläinlääkäri kokee, että valvontakohteeseen yksin menemiseen liittyy turvallisuusriski.

6. Maksut

Kunta perii klinikkamaksun kunnan järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvista

13.12.2023

kustannuksista, kun eläimiä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla.
(ElhL 21 §).

Klinikkamaksu veloitetaan lemmikkien omistajilta Kalajoen kaupungin ympäristölautakunnan hyväksymän maksutaksan mukaisesti. Maksutaksa on nähtävissä ympäristöterveydenhuollon kotisivuilla. Maksu peritään erillisellä ympäristöterveydenhuollon maksupäätteellä. Muut käynnistä aiheutuvat kulut ja kustannukset eläinlääkärit laskuttavat oman laskutustapansa mukaisesti.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan ja kunnallisiin eläinlääkäripalveluihin liittyvistä maksuista ja korvauksista on säädetty eläinlääkintähuoltolain 5. luvussa ja eläinlääkintähuoltoasetuksen (1031/2009) 3 §:ssä. Valtion varoista maksetaan kunnalle korvaus 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. (ElhL 23 §). Eläintautilakiin ja sivutuotelakiin perustuvista kunnan eläinlääkärin maksullisista suoritteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista. (MMM 1044/2017)

Yhteistoiminta-alue ei osallistu, eivätkä myöskään kunnat osallistu peruseläinlääkäripalvelusta ja kiireellisestä eläinlääkärinavusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin.

7. Valvonnan toimeenpano

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti.

13.12.2023

Valvontaeläinlääkäri laatii yhdessä praktikkoeläinlääkäreiden kanssa vuosittain ilmoituksenvaraisista kohteista, eläintautivalvonnan tehtävistä ja kanaloiden salmonellavalvontakäynneistä tarkastussuunnitelman, jossa otetaan huomioon myös Ruokaviraston sivutuotevalvontaa koskeva suunnitelma. Praktikkoeläinlääkäreillä on yhtäläinen oikeus osallistua edellä mainittujen tehtävien suorittamiseen.

Valvontaeläinlääkäri hankkii Kalajoen kaupungin kustannuksella suoja-
varusteita, desinfektioaineita ja näytteenottovälineitä. Nämä kustannukset peritään aluehallintovirastolta valvontaeläinlääkäriin kustannuksia laskutettaessa.

Valvontatiedot tallennetaan paperimuodossa ja tiedostoon, johon vain Kalajoen kaupungin palveluksessa olevilla eläinlääkäreillä on pääsy. Arkistoinnissa noudatetaan Kalajoen kaupungin arkistointiohjeita. Raportoinnissa noudatetaan lainsäädännön määräyksiä sekä Ruokaviraston ja AVI:ön antamia ohjeita.

8. Eläinten terveyden valvonta

8.1 eläintautivalmius

Yhteistoiminta-alueella on kaksi valmiuseläinlääkäreitä, joista toinen on valvontaeläinlääkäri. Valmiuseläinlääkäriin pääsy koulutuksiin varmistetaan poikkeustapauksissa jopa erityisjärjestelyin. Kaikkien kunnaneläinlääkäreiden olisi suotavaa osallistua AVI:n järjestämiin eläintautivalvontaa ja eläinsuojelua käsitteleviin koulutuksiin.

Poikkeustilanteissa yhteistoiminta-alueen eläinlääkärit ovat velvollisia liikkumaan yhteistoiminta-alueen sisällä. Tarvittaessa apua pyydetään myös viereisten yhteistoiminta-alueiden eläinlääkäreiltä. Poikkeustilanteissa hoidetaan ainoastaan kiireelliset sairastapaukset.

13.12.2023

Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelle on laadittu häiriötilanne- ja valmiussuunnitelma yhdessä Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon ja Haapajärven kaupungin ympäristöpalveluiden sekä ympäristöpalvelut Helmen kanssa.

Läänineläinlääkärillä on oikeus tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäri toimimaan myös muun kunnan alueella saman aluehallintoviraston toimialueella. Ruokavirastolla on vastaava oikeus koko maan osalta määrätä kunnaneläinlääkäri toimimaan muun kunnan alueella.

8.2 eläintautiepäilyt - ja tapaukset

Jokaista eläinlääkärää koskee velvoite ilmoittaa eläinterveys säännösten nojalla luetteloidun, muun ilmoitettavan tai uuden eläntaudin esiintymisestä tai epäilystä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon (EtL 76/2021, 20 §). Kunnaneläinlääkärillä ja aluehallintovirastolla on velvollisuus ilmoittaa luetteloidun, muun ilmoitettavan tai uuden eläntaudin esiintymisestä tai epäilystä maa- ja metsätalousministeriön muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaukeista, eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen (325/2013) mukaisesti.

Kunnaneläinlääkärää ja aluehallintovirastoa koskeva velvoite ilmoittaa erikseen lueteltujen zoonoosien esiintymisestä terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle on kirjattu eläintautilain 22 §:ään ja asetuksen (325/2021) 20 §:ään.

Ammattimaisella toimijalla on velvoite tiedottaa pitopaikassa esiintyvistä zoonooseista eläinten ostajia ja pitopaikassa vierailevia henkilöitä, sekä ryhtyä toimenpiteisiin heidän suojaamiseksi zoonooseilta. Jos se on ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämätöntä,

13.12.2023

aluehallintovirasto voi määrätä toimenpiteistä toimijalle annettavalla päätöksellä. (EtL 38 §).

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ohjeistaa alueensa kunnaneläinlääkäreitä eläintautiepäilyissä ja -tapauksissa.

Zoonoositapaukset praktikkoeläinlääkärit ilmoittavat ympäristöterveydenhuollon johtajalle ja hänen poissa ollessaan sijaiseksi määrätylle henkilölle tai suoraan terveystieteiden lääkärille. Ympäristöterveydenhuollon johtaja ilmoittaa zoonoositapaukset tartuntataudeista vastaavalle terveystieteiden lääkärille.

8.3. eläintautien ilmoittaminen

Eläinlääkäri ilmoittaa todetusta eläintaudista tai eläintaudin epäilystä Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti ja ohjeiden mukaisessa aikataulussa aluehallintoviraston läänineläinlääkärille: <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintautien-vastustaminen-ja-valvonta/elaintaudeista-ilmoittaminen/>

8.4. Eläintautia tutkivat laboratoriot

Eläintautilain (76/2021) luvussa 11 säädetään eläintautia tutkivia laboratorioita koskevista vaatimuksista. Viranomaisvalvonnan ja muiden viranomaistoimien yhteydessä otettujen näytteiden tutkimukset on suoritettava Ruokavirastossa tai Ruokaviraston nimeämässä virallisessa laboratoriossa.

Praktikkoeläinlääkärien/valvontaeläinlääkärien ottamat näytteet tutkitaan joko Ruokavirastossa (tai Ruokaviraston määräämässä laboratoriossa) tai Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Ruokavirasto pitää internetsivuillaan yllä julkista rekisteriä vastustettavia eläintautia tutkivista laboratorioista.

13.12.2023

8.5. Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaudeille on erillislainsäädännöllä säädetty zoonoosivalvonnan vähimmäistasosta tai mahdollisuudesta vapaaehtoiseen terveystarkastukseen. Munintakana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja nautaeläimiä sperman keräysasemalle toimittavia, tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellavalvonta (MMM 316/2021). Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveystarkastukseen lampaiden ja vuohien maedi-visnan tai kalojen BKD:n varalta. (MMM 319/2021).

Valvontaeläinlääkäri suunnittelee ja ottaa pakollisen salmonellavalvonnan näytteet ja tekee vapaaehtoiseen terveystarkastukseen kuuluvat lammas- ja vuohitilojen tarkastukset.

Valvontaeläinlääkäri säilyttää tiedostoja vapaaehtoisin ja pakollisiin terveystarkastusohjelmiin liittyvistä pitopaikoista. Valvontaeläinlääkäriin tulee tiedottaa ympäristöterveydenhuollon johtajalle, mikäli käynnit saattavat jäädä tekemättä. Ympäristöterveydenhuollon johtaja hankkii tarvittaessa lisäresursseja. Praktikkoeläinlääkärit auttavat valvontaeläinlääkäriä tarvittaessa ja lähettävät kopiot tekemistään tarkastus/näytteenottokäynneistä valvontaeläinlääkärille.

Valvontaeläinlääkäri välittää terveystarkastuksesta saadut tiedot aluehallintovirastolle.

8.6. Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

Vesiviljelypitopaikoille, joiden toimintaan liittyy vähäistä merkittävämpi eläintautien leviämiskäynnin riski, edellytetään Ruokaviraston hyväksyntä. Hyväksynnän saaneissa pitopaikoissa toteutetaan säännöllistä valvontaa Ruokaviraston aikataulujen mukaisesti. Valvontakäynnit yhdistetään eläintautien seurantaan liittyviin käynteihin mahdollisuuksien mukaan.

13.12.2023

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry ylläpitää Pyhäjoella hautomoa, jonka avulla ylläpidetään mm. Siika-, Pyhä-, Kala- ja Lestijoen siikakan-
toja. Liiton toimesta istutetaan vuosittain noin 20 miljoonaa vastakuo-
riutunutta siian poikasta toimialueen vesiin. Hautomolla on käytössään
myös luonnonravintolammikoita, joissa poikaset kasvatetaan ennen
kuin ne päästetään vesistöihin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ohjaa Pyhäjoen hautomon suunni-
tellmallista valvontaa ja määrittää tarkastustiheyden valvontaeläinlääkä-
rille. Valvontaeläinlääkäri lähettää tarkastuskertomuksen ja tiedot näyt-
teenotoista Pohjois- Suomen aluehallintoviraston läänineläinlääkärille.

Valvontaeläinlääkäri osallistuu toimialasta järjestettäviin koulutuksiin.

8.7 Muu eläintautivalvonta

Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen
eläintautilain 24 § mukaisen seurantasuunnitelman mukaan. Suurin osa
pyydetyistä näytteistä perustuu EU:n yhteiseen lainsäädäntöön, ja Ruo-
kavirasto on raportointivelvollinen seurantaohjelmien toteutumisesta
maa- ja metsätalousministeriölle ja Euroopan Unionille. Ruokavirasto
lähettää seurantaohjelmien toimeenpanosta erillisen kirjeen aluehallin-
tovirastoille silloin, kun seurantaohjelmaa ei edellytetä suoraan kansal-
lisen lainsäädännön nojalla. Tällaisia erikseen vuosittain pyydettyjä
seurantanäytteitä otetaan muun muassa lintuinfluenssan varalta pito-
paikoista ja teurastamoilta.

Valvontaeläinlääkäri/praktikkoeläinlääkärit ottavat Ruokaviraston vuo-
sittaisen suunnitelman mukaiset seurantanäytteet (esim. lintuin-
fluenssa). Näytteenottaja huolehtii tietojen toimittamisesta aluehallinto-
virastoon. Valvontaeläinlääkäri arkistoi tiedot.

Koronaviruksen (SARS-CoV-2) seuranta turkistarhoilla on muuttunut

13.12.2023

1.4.2023 alkaen. Kansallinen seurantatutkimus alkoi 1.4.2023 ja jatkuu toistaiseksi. Eläintautilain (76/2021) 23 §:n nojalla Ruokavirasto määräsi, että nahkonta-aikana pitopaikat, nahkontakeskukset ottavat ja lähettävät näytteitä seurantatutkimukseen erillisten ohjeiden mukaan. Ohjeistus koskee minkki- ja supikoiratarhoja. Koronaviruseuranta ei koske kettuja. Jos tarhaaja epäilee eläimillään koronatartuntaa, hänen on eläintautilain 19 §:n mukaisesti ilmoitettava siitä heti kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle.

Suomessa on kesällä 2023 todettu korkeapatogeenista lintuinfluenssaa (A(H5N1) suurissa määrin ensin luonnonvaraisissa linnuissa ja sittemmin tarhatuissa turkiseläimissä. Maa- ja metsätalousministeriö on nimennyt lintuinfluenssan 18.7.2023 lähtien turkistuotantoa varten tarhatuilla eläimillä (kettu, minkki, supikoira ja soopeli) muuksi torjuttavaksi eläintaudiksi (MMM:n asetus 909/2023). Tämän tarkoitus on antaa eläinterveysviranomaisille oikeus aloittaa toimenpiteet lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi ja taudin hävittämiseksi. Lintuinfluenssan leviämisen kartoittamiseksi ja torjumiseksi kaikilta Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen turkistarhoilta otettiin Ruokaviraston edellyttämät näytteet lintuinfluenssatilanteen kartoittamiseksi loppuvuodesta 2023. Näytteenottoja on tehty Kalajoella sekä valvontaeläinlääkärin, että praktikoiden voimin. Lisäapuna on ollut sekä valmiuseläinlääkäreitä, praktikkoja ja valvontaeläinlääkäreitä muilta alueilta. Tilanne lintuinfluenssatoimenpiteiden suhteen on avoinna vuodelle 2024, mutta on mahdollista, että näytteenotot ja tarkastukset työllistävät edelleen.

Ruokavirastolla on ohje maatalousnäyttelyihin vietävien eläinten tarkastuksista ja eläimiltä vaadittavista tutkimuksista (Eviran ohje 1274/04.01.00.01/2021). Ohje sisältää lakisääteisiä vaatimuksia ja suositusluonteisia ohjeita.

13.12.2023

Afrikkalaisen sikaruton vastaisena varotoimena on sikojen ulkonapito kielletty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (404/2021). Ulkona pito on sallittua vain, jos sikojen aitaus on asetuksen vaatimusten mukainen ja toimija on tehnyt sikojen ulkona pidosta etukäteen ilmoituksen kunnan eläinlääkärille. Kunnaneläinlääkäri valvoo alueellaan sikojen ulkonapitokiellon noudattamista tarkastamalla ulkona pidettävien sikojen aitaukset ilmoituksen saatuaan tai epäilytapauksessa. Kunnaneläinlääkäri ylläpitää tietoja niistä oman toimialueensa sikojen pitopaikoista, joissa pidetään sikoja ulkona, ja toimittaa tiedot aluehallintovirastoon vuosittain. Aluehallintovirastot kokoavat tiedot ja toimittavat koosteen Ruokavirastolle vuosittain.

Eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvät valvontatoimenpiteet eivät koske yhteistoiminta-aluetta. Yhteistoiminta-alueella ei ole kyyhkyslakkoja.

9. Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti

Nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, siipikarjan, mehiläisten ja kimalaisten, turkiseläinten, kamelieläinten (kamelit, laamat ja alpakat), hirvieläinten (pl. porot) ja hevoseläinten sekä tuotantokanien pitäjien on ennen eläintenpidon aloittamista rekisteröitävä eläinten pitopaikat sekä eläintenpito. Eläintenpitäjä ja pitopaikkarekisteriin sähköisen asiointisovelluksen kautta tai oman kuntansa maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Vaatimus rekisteröidä pitopaikat koskee kaikkia maaeläimiä, lukuun ottamatta lemmikkieläimiä pitäviä kotitalouksia ja eläinlääkärien vastaanottoja ja klinikoita. Ammattimaiseen tai muutoin laajamittaiseen seura- ja harrastuseläinten pitoon, riistanhoidolliseen tarhaukseen sekä lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhaukseen liittyvät pitopaikat tulee rekisteröidä eläinsuojelulain nojalla tehtävän ilmoituksen yhteydessä. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös haaskaruokintapaikan perustamista. Vesiviljelyeläinten pitäjien on rekisteröidyttävä Elinkeino-

13.12.2023

liikenne- ja ympäristökeskukselle. Samassa yhteydessä eläintenpitäjä rekisteröi pitopaikan kyseiselle eläinlajille. Vuodesta 2023 alkaen Ruokavirasto vastaa myös uuden viranomaisrekisterin ylläpidosta. Koirarekisterissä on maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (404/2021) mukaiset tiedot sekä koirien haltijoista että heidän hallussaan olevista koirista. Tiedot tallennetaan sähköisesti vahvan tunnistautumisen kautta koiran haltijan ilmoituksella rekisteriin. Ennen vuotta 2023 syntyneet koirat on velvoitettu ilmoitettavaksi rekisteriin vuoden 2023 loppuun mennessä ja 1.1.2023 jälkeen syntyvät koirat viimeistään 3 kuukauden iässä.

Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen ilmoittamaan eläinrekistereihin (nauta, lammas, vuohi ja sika) kaikki 12 §:n mukaiset tapahumat. Eläintenpitäjän tulee Eläinterveys säännösten mukaan merkitä hallinnassaan olevat eläimet yksilöllisellä Ruokaviraston hyväksymällä tunnistimella (nauta, lammas, vuohi, hevonen, kameli ja hirvieläin (poro tietyin poikkeuksin) tai pitopaikkakohtaisella merkintätunnuksella (sika).

ELY- keskusten tarkastajat tekevät tilatarkastukset ja aluehallintoviraston läänineläinlääkärit vastaavat valvonnan johtopäätösten tekemisestä sekä mahdollisten seuraamusten antamisesta.

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläintunnistusjärjestelmälain vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi (ottaa yhteyttä aluehallintovirastoon).

10. Eläinten lääkitsemisen valvonta

1.12.2014 voimaantullut laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) antaa eläinlääkäreille mahdollisuuden luovuttaa eläinlääkkeitä tulevan tarpeen varalle terveydenhuoltoon kuuluville tiloille.

13.12.2023

Lääkitsemislain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto, AVI:t sekä kunnaneläinlääkärit AVI:n määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

11. Sisämarkkinakauppa ja vienti ja tuonti kolmansista maista

Sisämarkkinakaupan toimijoita koskeva rekisteröintivelvoite poistui uuden eläintautilain 76/2021 myötä. Toimijoiden, jotka siirtävät jäsenvaltiosta toiseen tiettyjä eläinlajeja, tuotteita, tai eläintaudin aiheuttajamikrobeja ja -loisia on haettava Ruokaviraston suostumusta tai lupaa (Eläintautilaki 49 ja 64 §) Ruokavirastosta.

Suomeen saapuvien erien mukana tulee seurata lähtömaassa virkaeläinlääkärin myöntämä TRACES NT-järjestelmässä laadittu terveystodistus ja muut tarvittavat asiakirjat)). Toimijan velvollisuutena on tarkastaa kaikki vastaanottamansa erät. Jos määräpaikka on päivittäin virkaeläinlääkärin valvonnassa, tuontitarkastuksen tekee valvova virkaeläinlääkäri. Jos vastaanotetuissa eläimissä on havaittavissa eläintaudin oireita tai asiakirjoissa ilmenee puutteita, on toimija velvollinen ilmoittamaan asiasta virkaeläinlääkärille (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ”eläinterveyssäännöstö”, Komission delegeoitu asetus 2020/688, Komission delegeoitu asetus 2020/990). Virkaeläinlääkäri voi tehdä saapuville erille tarkastuksia ja ottaa näytteitä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9-15, Eläintautilaki 76/2021 23 ja 75 §).

Virkaeläinlääkäri raportoi sisämarkkinatuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvontaeli III-osion. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9 - 15, Eläintautilaki 76/2021 75§).

13.12.2023

Sisämarkkinaviennissä toimijan on pyydettävä valvovalta kunnaneläinlääkäriltä lähetettävien erien tarkastamista (poikkeuksena erät, joiden vientiin liittyvät tarkastukset ja asiakirjat voi tehdä myös toimija tai muu kuin virkaeläinlääkäri). Kaikille eläimille, kuten hyönteisille, matelijoille ja jyrsijöille ei ole eläintautiehtoja (muualta lainsäädännöstä voi tulla ehtoja: Cites, vieraslajit, metsästys- ja kalastuslaki).

Kunnaneläinlääkäri tarkastaa lähetyksen ennen vientiä ja laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ”eläinterveys säännöstö”, Komission delegoitu asetus 2020/688, Komission delegoitu asetus 2020/990), Eläintautilaki 76/2021 44§).

Suomesta voidaan viedä EU:n ulkopuolelle vain sellaisia eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Lisäksi elävien eläinten ja tuotteiden on oltava siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa. Niiden eläinten ja tuotteiden, joiden viennille EU:n ulkopuolelle on EU-lainsäädännössä asetettu eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia, on lisäksi täytettävä nämä vaatimukset. Viejiltä edellytetään rekisteröitymistä Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin.

Toimija vastaa edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien tuontivaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Jos vientierä kuljetetaan kohdemaahan muun kuin EU-jäsenvaltion kautta, toimija vastaa myös kauttakulkua koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Myös eläinten kuljettamista koskevia sääntöjä on noudatettava.

Virallisia eläinterveystodistuksia voivat vientiin myöntää ainoastaan kunnaneläinlääkärit, Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit ja

13.12.2023

poroteurastamoja valvovat aluehallintoviraston tarkastuseläinlääkärit.
(EtL 76/2021 9luku, 54 §, 67 § ja 68 § § sekä MMMa 331/2021)

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää virallista valvontaa valvonta-asetuksen (Komission asetus 2017/625), lemmikkieläinasetuksen (Komission asetus 2013/576) ja lain eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019 soveltamisalalla. Ruokavirasto vastaa valvonta-asetuksessa ja lemmikkieläinasetuksessa jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä unioniin tuotavien eläinten ja tavaroiden virallista valvontaa koskevista tehtävistä, ellei niitä ole säädetty Tullin tehtäväksi.

Tulli

Tulli vastaa:

- eläinten ja tavaroiden virallisesta valvonnasta saapumispaikoilla;
- rajatarkastuksen vaativien erien ohjaamisesta rajatarkastusasemalle sekä kirjan pitämisestä suoritettujen tarkastusten kokonaisuudesta ja näissä tarkastuksissa ilmenneistä vaatimustenvastaisuuksista ja tiedottamisesta yhdessä Ruokaviraston kanssa
- ennalta ilmoittamattomien eläinperäisten tuotteiden valvonnasta, kun on syytä uskoa, että lähetykseen sisältyy kyseisiä eläinten tai tavaroiden luokkia.
- rajatarkastusasemalla suoritettavasta virallisesta valvonnasta vapautettujen eläinten ja eläinperäisten tuotteiden valvonnasta lukuun ottamatta niiden tuonnin edellytyksenä olevien ennakkolupien myöntämistä;
- kauttakuljetuksena siirrettävien eläinperäisten tuotteiden, sulusolujen ja alkuiden, eläimistä saatavien sivutuotteiden, heinän ja olkien sekä yhdistelmätuotteiden poistumistarkastuksista, kun tavarat viedään pois EU:n alueelta.

13.12.2023

Paikalliset viranomaiset

Kunnaneläinlääkäri antaa Tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä. Määränpäänä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetusta ja saapumista on seurattava (monitoroidut lähettykset) rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen.

12. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Voimassa olevan eläinten suojelua koskevan lainsäädännön noudattamista valvotaan eläinsuojelutarkastuksissa. Jos tarkastuksessa havaitaan, että eläinten suojelusta annettuja säädöksiä on rikottu, eläinsuojeluviranomainen ryhtyy lainsäädännön edellyttämiin pakkokeinoihin. (Eläinsuojelulaki 247/1996 (EsL) 4 luku; Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006 (EKL) 8 luku)

12.1. Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Yhteistoiminta-alueella eläinsuojelusta vastaa pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Tarvittaessa, esim. akuuteissa tapauksissa ja valvontaeläinlääkärin ollessa vapaalla eläinsuojelulain 39 § mukaisia tarkastuksia tekevät ja 42 § mukaisia määräyksiä antavat myös muut kunnan virkaeläinlääkärit. Tilanteen niin edellyttäessä, ryhdytään eläinsuojelulain 44 § mukaisiin välittömiin toimenpiteisiin.

Tarkastuksista laaditaan aina tarkastuspöytäkirja ja se laitetaan tiedoksi läänineläinlääkärille. Jos on syytä epäillä, että eläinsuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka lopetusasetusta on rikottu, ilmoitetaan asiasta poliisille (eläinsuojelulaki 63 §).

13.12.2023

Muiden kunnaneläinlääkäreiden tekemät eläinsuojelutarkastusten ja -päättösten asiakirjat säilytetään vastaanotoilla (Kalajoki, Raahe ja Siikajoki). Tarkastuksista lähetetään kopiot valvontaeläinlääkärille. Valvontaeläinlääkäri tallentaa tarkastuspöytäkirjat L-asemalle valvontaeläinlääkäri-kansioon. Arkistoinnissa noudatetaan Kalajoen kaupungin arkistointiohjetta.

Määräysten noudattamista seurataan tekemällä uusintatarkastus määräajan päätyttyä. Mikäli määräyksiä ei ole noudatettu, neuvotellaan tarvittaessa jatkotoimenpiteistä läänineläinlääkärin kanssa. Ennen eläinsuojelulain 44 § mukaisiin pakkotoimenpiteisiin ryhtymistä neuvotellaan aina läänineläinlääkärin kanssa.

Valvontaeläinlääkärin ja alueen praktikkoeläinlääkärin tulee tarvittaessa olla puhelinyhteydessä toisiinsa.

12.2. Tiloilla tehtävät otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka lopetusasetuksen noudattamisen valvomiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai EY:n oikeusjärjestyksen niin edellyttäessä määrätä virkaeläinlääkärit tekemään selvityksiä ja tutkimuksia sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa eläimiä pidetään elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa. (EsL 48 §)

Aluehallintovirasto suunnittelee ja suorittaa otantaan perustuvat tarkastukset.

12.3. Luvan ja ilmoituksenvaraisen toiminnan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Luvan ja ilmoituksenvaraisen toiminnan tarkastuksista vastaa valvontaeläinlääkäri ja tarpeen vaatiessa praktikkoeläinlääkärit. Tällaisia paikkoja ovat mm. sirkukset, eläintarhat ja -näyttelyt, eläinkaupat, pieneläinhoitolat, suuret kennelit sekä ravi- ja ratsastustallit,

13.12.2023

riistaeläintarhat ja lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhat sekä paikat, joissa harjoitetaan eläinten lopetustoimintaa.

Tavoitteena on tarkastaa luvan- ja ilmoituksenvarainen toiminta suunnitelmallisesti riskinarviointiin perustuen. Praktikkoeläinlääkäreillä on yhtäläinen oikeus osallistua edellä mainittujen tehtävien suorittamiseen. Valvontaeläinlääkäri toimittaa tarkastuspöytäkirjat tiedoksi läänineläinlääkärille. Praktikkoeläinlääkärit toimittavat tarkastuspöytäkirjat tiedoksi läänineläinlääkärille ja valvontaeläinlääkärille.

Ilman epäilyä suoritettavat tarkastukset valvontaeläinlääkäri (tarpeen vaatiessa praktikkoeläinlääkäri) voi tehdä myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin paikkoihin. Tällaisia ovat myös projektiluonteiset tarkastukset, jotka ovat esimerkiksi AVI:n painopisteinä tai AVI:n hyväksymiä. Tällöin tarkastukset tehdään lähinnä riskiperusteisesti.

Luvan- ja ilmoituksenvaraisista toimijoista saadaan pyydettyessä lista aluehallintovirastosta. Kaikki toimijat eivät valitettavasti ole listoilla, joten valvontaeläinlääkäri joutuu tekemään myös selvitystyötä saadakseen selville sellaiset toimijat, jotka eivät ole tarvittavaa ilmoitusta tehneet.

Valvontaeläinlääkäri raportoi valvontakäynneistään (eläinsuojelukäynnit ja ilmoituksenvaraisen toiminnan tarkastukset) kahdesti vuodessa ympäristöterveydenhuollon johtajalle.

Kaikista tarkastuksista ja näytteenotoista viedään tiedot L-asetalle valvontaeläinlääkäri-kansioon. Valvontaeläinlääkäri vastaa siitä, että kaikki tiedot ovat näkyvissä tässä kansiossa.

13. Eläimistä saatavat sivutuotteet

13.12.2023

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011 edellyttävät, että sivutuotteita käytävillä, käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla ja toimijoilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Valvontaviranomaiset määrätään sivutuotelaissa 517/2015. Kunnaneläinlääkärit valvovat Ruokaviraston vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita sekä osaa Ruokaviraston hyväksymistä tai rekisteröimistä laitoksista. Aluehallintovirastolla ei ole valvonnan toimeenpanotehtäviä, vaan ne ohjaavat valvontasuunnitelman toteutumista alueellaan. (Sivutuotelaki 517/2015, 6 luku ja 49 §)

Valvontaeläinlääkäri hyväksyy polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset ja johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteen laitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

Valvontaeläinlääkäri rekisteröi osan teknisistä laitoksista, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu tekniseen käyttöön sekä toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin. Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset ja tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset toimitetaan mahdollisimman nopeasti AVI:iin ja Ruokavirastoon, joka ylläpitää luetteloa laitoksista ja niiden sijainnista.

Ruokavirasto määrittelee vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa kunkin laitostyyppin osalta riskinarviointiin perustuen ne laitokset nimeltä, jotka Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkäriin on vuoden aikana vähintään tarkastettava. Valvonnan teema ja painopiste voi vaihdella vuosittain. Mikäli valvontavuoden aikana todetaan tarkastuksen tarve jollakin

13.12.2023

suunnitelman ulkopuolisella laitoksella, tarkastus tehdään suunniteltujen tarkastusten lisäksi. Kunnaneläinlääkärit toimittavat valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset mahdollisimman nopeasti tarkastuksen jälkeen tiedoksi aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon. Mikäli tarkastuksella todettua puutetta ei saada poistettua kehotuksilla ja joudutaan käyttämään sivutuotelain mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja, pakkokeinopäätökset toimitetaan AVI:n ja Ruokavirastoon.

13.1. Sivutuotteita käyttävät toimijat

Ennen haaskatoiminnan aloittamista on toimijan ilmoitettava haaskapaikkarekisteriin. Ilmoituksen toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai aiemmin ilmoitettujen tietojen päivittämisen voi tehdä Ruokaviraston julkaiseman eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskapaikkarekisterin sähköisen asioinnin sovelluksen kautta tai toimittamalla täytetty rekisteröinti/muutosilmoituslomake haaskaruokintapaikan sijaintikunnan kunnaneläinlääkärille. Kunnaneläinlääkärille toimitettuna ilmoitus on maksullinen.

Toimijan on ilmoitettava kolme kertaa vuodessa haaskaruokintapaikalle toimitettujen sivutuotteiden määrä, eläinlaji ja sivutuoteluokka sille kunnaneläinlääkärille, jonka alueelta sivutuotteet ovat peräisin. Mikäli haaskapaikka sijaitsee toisen kunnan alueella, on myös tämän käyttökunnan kunnaneläinlääkärille

Yhteistoiminta-alueella on 11 haaskapaikkaa, joista muutamalla paikalla on aktiivista toimintaa. Valvontaeläinlääkäri tekee tarkastuskäyntejä haaskoille riskinarvioinnin perusteella tai jos haaskapaikasta tehdään yleisövalitus. Tarkastuksesta peritään MMM:n asetuksen 1587/2015 mukainen maksu. Mikäli haaskan käytössä havaitaan lainvastaisuuksia, haaskan pitäjä määrätään kustannuksellaan hävittämään haaska lain-säädännön edellyttämällä tavalla.

13.12.2023

Sivutuotteita eläintarhaeläinten, sirkuseläinten sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokinnassa käyttävien toimijoiden on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta valvontaeläinlääkärille, joka rekisteröi käyttäjät ja toimittaa tiedon välittömästi Ruokavirastoon. Valvontaeläinlääkäri valvoo edellä mainittuja toimipaikkoja aluehallintoviraston laatiman valvontasuunnitelman mukaisesti. Tällaisia pitopaikkoja ei ole Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella.

Turkistarhojen tulee olla rekisteröityneenä eläintenpitäjä- ja pitopaikka-rekisteriin. Rekisterissä tulee olla merkintä myös lajinsisäisestä rehu-käytöstä. Lajinsisäinen käyttö on sallittu vain rekisteröidyillä tiloilla. Kunnaneläinlääkärit tekevät valvontaa muun tilalla tapahtuvan valvonnan (lääkevalvonta) yhteydessä. Lisäksi tilakäynnin aikana tulee tarkkailla, näkykö keskushermosto-oireisia eläimiä. Tällaiset eläimet lopetetaan ja pää lähetetään tuoreena Ruokavirastoon tutkittavaksi.

Kunnaneläinlääkäri (käytännössä valvontaeläinlääkäri) rekisteröi toimialueellaan (muualla kuin teurastamon yhteydessä sijaitsevat):

- keräyskeskukset
- tilarehustamot
- tekniset laitokset, joita ovat tekniseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistavat ja käsittelevät laitokset, myös seerumeita, verituotteita yms. käsittelevät laitokset
- teknisten tuotteiden varastointilaitokset, joita ovat tekniseen käyttöön tarkoitettuja johdettuja tuotteita varastoivat laitokset
- sivutuotteita eläintarhaeläinten, kalansyötiksi kasvatettavien matojen ja toukkien sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokintaan käyttävät toimija
- luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikasta vastuussa olevat toimijat ns. haaskatoimijat. Tiedot viedään haaskaruokintapaikkarekisteriin.

13.12.2023

Kunnaneläinlääkäri (käytännössä valvontaeläinlääkäri) hyväksyy toimialueellaan:

- Poltto- ja rinnakkaispolttolaitokset: polttavat kokonaisia eläinraatoja
- Varastointilaitokset: varastoivat kerättyjä, johdettuja (käsittelyä) sivutuotteita ennen niiden kuljettamista hävitettäväksi polttamalla, toimittamista hyväksytylle kaatopaikalle tai käytettäväksi polttoaineena
- Väliasteenlaitokset: varastoivat kerättyjä käsittelemättömiä sivutuotteita tai suorittavat niille ns. väliasteen toimia kuten pakastamista, suolausta tai paloittelua ennen niiden toimittamista loppulliseen määräpaikkaansa

13.2. Sivutuotteiden hautaaminen

Keräilyalueella (johon myös yhteistoiminta-alue kuuluu) nautojen, lampaiden, vuohien ja biisonien raatojen hautaaminen on kielletty. Kuolleina syntyneet eläimet saa kuitenkin haudata.

Sikojen ja siipikarjan raatoja ei saa haudata keräilyalueella (yhteistoiminta-alueelta ainoastaan Kalajoki kuuluu sikojen ja siipikarjan osalta keräilyalueeseen). Tämä koskee kaiken ikäisiä kuolleita eläimiä. Raadot on toimittava hyväksytyyn käsittelylaitokseen tai hävitettävä ne polttamalla hyväksytyssä polttolaitoksessa. Kuolleena syntyneet porsaats voidaan kuitenkin haudata koko Suomen alueella ja alle 100 linnun pito- paikkojen raatojen hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta.

Turkiseläinten raadot tulee Kalajoen kaupungin yhteistoiminta-alueella toimittaa hyväksytyyn destruktiolaitokseen tai polttolaitokseen sekä kettuja rehusekoittamoon. Muut kuin nahkontaruhot on mahdollista hävittää polttamalla ruho tilalla hyväksytyssä poltto- tai rinnakkaispolttolaitoksessa.

13.12.2023

Tautitapauksissa toimijan on ilmoitettava aluehallintovirastolle aikomastaan sivutuotteiden hautaamisesta. Sivutuotteita hautaamalla hävittävän on pidettävä kirjaa

- haudattujen raatojen tai muiden sivutuotteiden määrästä, luokista ja lajeista
- hautaamispäivämääristä ja -paikoista.

Kirjanpito on säilytettävä kaksi vuotta ja se on pyydettyessä esitettävä valvontaviranomaisille. Kirjanpitovelvollisuus ei koske lemmikkieläinten eikä hevoseläinten kokonaisten raatojen hautaamista.

Ruokavirasto määrittelee valvontasuunnitelmassaan sivutuotetoimijoiden valvonnan tekoperusteet, mutta valvontaeläinlääkäri/kunnaneläinlääkärit määrittelevät itse vuosittain tarkastettavat kohteet. Tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset ja mahdolliset pakkokeinopäätökset toimitetaan AVI:n ja Ruokavirastoon mahdollisimman pian.

14. Täydentävien ehtojen valvonta

Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan keskeinen osa ovat viljelijöitä velvoittavat ns. täydentävät ehdot. Näiden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja EU:n osittain rahoittamien ympäristötuen, luonnonhaittakorvauksen ja eläinten hyvinvointituen maksamisen edellytyksenä.

Täydentävät ehdot jaetaan kolmeen ehdonalaan, joista Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ohjausvastuulla olevat vaatimukset kuuluvat ehdonalalle 1. kansanterveyden, eläinten ja kasvien terveyden valvonta sekä ehdonalalle 2. eläinten hyvinvointivalvonta. Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan täydentävien ehtojen valvonta sisältää eläinten

13.12.2023

merkinnän ja rekisteröinnin, kiellettyjen aineiden, eläimistä ja kasveista saatavien elintarvikkeiden ja rehujen tuotantohygienian, TSE-vaatimusten noudattamisen sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnat.

Kunnan tehtäviin kuuluvat eläinsuojelutarkastukset, maitohygieniatar- kastukset, salmonellavalvonta, munantuotantotilojen hygieniavalvonta, vierasainevalvontaohjelman ja kasvinsuojeluaineiden jäämävalvontaoh- jelman mukainen näytteenotto sekä lääkekirjanpidon valvonta. Edellä mainittuja tehtäviä hoitavat valvontaeläinlääkäri ja tarvittaessa muut kunnan virkaeläinlääkärit.

Tarkastuspöytäkirjat tehdään huolella ja lähetetään mahdollisimman pian läänineläinlääkärille. Tarkastuskertomuksissa havaitut puutteet indikaattoreissa saattavat johtaa aluehallintoviraston tekemään laajen- nettuun tarkastukseen ja sen myötä tukien menetyksiin (näin voi käydä myös, jos tilalla on eläinsuojeluongelmia).

15. Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Kuntien järjestämien ja ostopalveluina hankkimien eläinlääkäripalvelu- jen on oltava eläinlääketieteellisesti asianmukaisia. Kuntien on seurata- tava palvelujen saatavuutta, riittävyttä ja laatua osana ympäristöter- veydenhuollon laadunvalvontaa.

15.1. Peruseläinlääkäripalvelu

Kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva pe- ruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella.

13.12.2023

Kaikkia kunnan alueella pidettäviä hyötyeläimiä varten kunnan on kuitenkin järjestettävä arkipäivisin virka-aikana eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan hyötyeläimiä ovat alkutuotannossa ja muussa elinkeinotoiminnassa sekä ihmisille tarpeellisissa työsuorituksissa käytettävät eläimet.

15.2. Sisältö

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa.

Puhelinneuvonta

Praktikkoeläinlääkärit ovat virka-aikana tavoitettavissa puhelimitse. Eläinten omistajien tulisi noudattaa puhelinaikaa, joka on arkipäivisin klo 8.00–9.30 välillä. Puhelinneuvonta on asiakkaille maksutonta.

Sairaanhoito

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvat hyötyeläinten hoidot ja leikkaukset suoritetaan tiloilla. Pieneläinten hoidot ja leikkaukset tehdään pääosin Kalajoen, Raahen ja Siikajoen vastaanotoilla.

Terveydenhuolto

Kaikki praktikkoeläinlääkärit tekevät NASEVA- ja SIKAVA- terveydenhuoltokäyntejä ja pyydettyä terveystarkastuksia. Kaikki praktikkoeläinlääkärit tekevät märehäntien, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyviä tarkastuksia ja hoitoja.

13.12.2023

Eläinten lopetus

Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on käytössään pulttipistoolit ja pisto-puukot hyötyeläinten lopetusta varten. Ei-hyötyeläimet lopetetaan lääkkeellisesti (hevoset voidaan lopettaa käyttäen tainnuttamiseen pulttipistoolia ja pistoon puukkoa).

Luonnonvaraiset eläimet tulisi toimittaa eläinlääkärin vastaanotolle. Lopettamisesta syntyneet kulut kunta laskuttaa aluehallintovirastolta.

Todistukset

Kaikki praktikkoeläinlääkärit kirjoittavat terveystodistuksia vakuutusyhtiötä ja vientiä (TRACES NT) varten.

15.3. Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukaisen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava.

Terveydenhuoltopalvelujen kysyntä

Maatiloilla on usein taloudellisesti merkittäviä tuotantosopimuksia, joissa yhtenä ehtona on terveydenhuoltosopimuksien solmiminen eläinlääkärin kanssa ja sopimuksen velvoittamien terveydenhuoltokäyntien tekeminen ajallaan ja sovitussa laajuudessa.

Nasevan ja Sikavan kautta voidaan hoitaa alkutuotantoasetuksen (1368/2011) vaatima ketjuinformaatio ennen eläimen teurastamoon lähettämistä.

Terveydenhuoltotyön resurssitarve

Terveydenhuoltosopimukset yhteistoiminta-alueella

13.12.2023

Yhteistoiminta-alueen nautatiloista suurimmalla osalla ja sikatiloista 100 %:lla on terveydenhuoltosopimus eläinlääkärin kanssa.

Yksityiset eläinlääkärit tarjoavat kasvavassa määrin terveydenhuoltopalveluja. Pohjoisella alueella (Pyhäjoki, Raahe ja Siikajoki) yksityinen sektori hoitaa suurimman osan terveydenhuoltopalveluista. Eteläisellä alueella (Kalajoki, Merijärvi, Himanka) 90 % terveydenhuollosta hoidetaan kunnan toimesta ja noin 10 % yksityisten eläinlääkäreiden toimesta.

Praktikkoeläinlääkäreille järjestetään mahdollisuus osallistua täydennyskoulutuksiin.

15.4. Yksityinen palveluntarjonta

Yhteistoiminta-alueella on yksityisiä praktiikkaa harjoittavia pieneläinlääkäreitä ja hyötyeläinlääkäreitä.

15.5. Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina.

Kiireellisen eläinlääkäriavun tavoitteena on ensiaputyypinen toiminta, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja.

Kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopettaminen eläinsuojelullisin perustein kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriapuun.

Virka-aikana kiireellinen eläinlääkäriapu pyritään järjestämään niin nopeasti kuin mahdollista.

13.12.2023

Yhteistoiminta-alueella toimii kaksi päivystyspiiriä. Pohjoinen päivystyspiiri käsittää Raahen kaupungin sekä Siikajoen ja Pyhäjoen kunnat. Eteläinen päivystyspiiri käsittää Kalajoen kaupungin ja Merijärven kunnan sekä Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen Ylivieskan kaupungin ja Alavieskan kunnan.

Remittointimahdollisuutta ei alueella ole.

Päivystysaikana eteläisellä alueella on käytössä yhteinen puhelinnumero Ylivieskan ja Alavieskan kanssa.

15.6. Saatavuus- ja laatutavoitteet

Ajanvaraus

Työt pyritään pääsääntöisesti jakamaan niin, että yksi eläinlääkäri hoitaa puhelinpalvelun aamuisin klo 8.00–9.30 tai 8.00–9.00 välisenä aikana, yksi eläinlääkäri keskittyy kiiretapauksiin ja muut eläinlääkärit hoitavat ajanvarausperusteisen praktiikan. Jakoperuste vaihtelee yhteistoiminta-alueen pohjoisten kuntien ja eteläisten kuntien välillä.

Eläinlääkäreiden matkapuhelinnumerot löytyvät ympäristöterveydenhuollon kotisivuilta.

Saatavuus

Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Yhteistoiminta-alue ei maksa subventioita.

Kahden päivystyspiirin ansiosta kiireellinen eläinlääkäriapu saadaan paikalle alle kolmessa tunnissa. Kiireettömät sairaskäynnit sekä

13.12.2023

terveydenhuolto- ja massatyökäynnit pystytään pääsääntöisesti järjestämään EHO:n antamien aikarajojen sisällä. Tarvittaessa käytetään ostopalvelua.

Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Ympäristöterveydenhuollossa on mahdollisuus vastata asiakastyytyväisyyskyselyyn. Palautteista tehdään yhteenveto, joka menee perusturvalautakuntaan käsiteltäväksi. Palautteita käsitellään myös terveystarkastajien ja eläinlääkäreiden kesken. Palautteen perusteella toimintaa voidaan kehittää ja palvelua parantaa.

Kalajoen kaupungilla on sopimus Protector vakuutuksen ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n kanssa. Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta pyydetään lausunto sellaisissa tapauksissa, joissa vahinkovastuun syntyminen kaupungin palveluksessa olevalle eläinlääkärille on epäselvä.

Muiden yhteistoiminta-alueiden kanssa tehdyissä sopimuksissa tulee sopimustekstissä määritellä vastuut erikseen.

15.7. Toimitilat

Jos kunta huolehtii peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun järjestämisestä tuottamalla itse palveluja joko kokonaan tai osittain, kunnan on järjestettävä palveluja varten toimitilat ja työvälineet ottaen huomioon eläinlääkintähuoltolain ja työturvallisuuslain (738/2002) velvoitteet työnantajana sekä kunnan suunnitelma ja kunnan alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

Lääkkeet on lainsäädännön vaatimusten mukaisesti pystyttävä säilyttämään ja hävittämään asianmukaisesti. Huumausaineiksi luokiteltaville lääkeaineille on oltava lukittava tila.

13.12.2023

Yhteistoiminta-alueella on 3 kunnallista vastaanottoa. Kalajoen vastaanoton yhteydessä on lämmin autotalli kahta autoa varten. Siikajoella on autotallitila yhtä henkilöautoa varten. Raahessa on vain lämmityspaikat. Kaikilla vastaanotoilla on jääkaapit/jääkaappeja sekä lukollisia kaappeja lääkkeiden säilytystä varten. Siikajoella ja Kalajoella on pesukoneet ja kuivausrummut vaatehuoltoon varten. Kaikilla vastaanotoilla on välineiden huoltopisteet. Pakkopilttuuta ei vastaanotoilla ole. Hevoset hoidetaan talliolosuhteissa.

Kalajoen vastaanoton yhteydessä on keittiö, sekä yksi erillinen tila, jossa päivystävä eläinlääkäri voi yöpyä. Tila voi tästä syystä toimia vain joidenkin yksittäisten päivien aikana asunnoksi sijaiselle. Siikajoen vastaanoton yhteydessä on päivystysasunto, jota käytetään sekä taukoti-loina, että sijaisten ja päivystävän eläinlääkärin asuntona. Raahen vastaanotolla on samassa kerroksessa olevat pienet sosiaalityilat. Kaikilla vastaanotoilla on odotushuone, mutta erillinen leikkaushuone on vain Kalajoen ja Raahen vastaanottotiloissa.

15.8. Välineresurssit

Yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäreillä on välineistö huolehtia peruseläinlääkinnästä kuten normaalit synnytysapuun tarvittavat välineet sekä tarvittavat instrumentit tavanomaiseen pieneläinten ja suurelainten kirurgiaan. Kalajoen ja Siikajoen vastaanotoilla on hevosen hammashoitovälineet. Raahen ja Kalajoen vastaanotoilta löytyy ultraäänilaitte rektaalianturilla. Kalajoen ja Raahen vastaanotolla on ultraäänilaitte pieneläinten tutkimista varten. Kalajoen ja Raahen vastaanotoilla on pienlaboratoriolaitteisto. Kaikilla vastaanotoilla on mikroskoopit. Raahen vastaanottotiloissa on myös pieneläinröntgen ja anestesia-aitte.

Budjetissa on varattu rahaa kullekin eläinlääkärille jalkineiden ja vaat- teiden ostoa varten. Kertakäyttöisiä suojavaatteita ostetaan tarvittaessa

13.12.2023

ja niitä on aina saatavilla valmiuseläinlääkärillä sekä ympäristöterveydenhuollon johtajan ja Raahen terveystarkastajien toimistosta.

15.9. Ostopalvelut

Raahen Vihannin alueelle eläinlääkintähuollon palvelut ostetaan Ympäristöpalvelut Helmeltä.

Raahen, Siikajoen ja Pyhäjoen alueelle ostetaan eläinlääkäripalveluita, erityisesti päivystyspalveluita, myös yksityisiltä toimijoilta.

Yksityisten palveluntuottajien palvelujen laatua tai asiakasmaksujen suuruutta seurataan vuosittain (kunnallinen eläinlääkäritaksa).

15.10. Perustason ylittävät palvelut

Erikoiseläinlääkäripalvelut ja remittointimahdollisuus

Erikoiseläinlääkäripalveluja tai remittointimahdollisuutta ei pystytä järjestämään. Yhteistoiminta-alueella täytetään kunnalle asetettu velvoite perustason eläinlääkintäpalvelusta.

Laboratoriopalvelut

Näytteitä toimitaan asianmukaisesti ja soveltuviin laboratorioihin, esim. Scanlab ja Movet. Viranomaisnäytteet tutkitaan Ruokaviraston laboratorioissa tai akkreditoituissa laboratorioissa. Tutkittavaksi lähetettävät näytteet menevät postitse. Näytteen lähetyksessä noudatetaan laboratorion ohjeita.

Näytteiden tutkimus- ja lähettämiskustannuksista vastaa eläimen omistaja tai viranomainen näytteenottoa riippuen.

16. Seuranta, arviointi ja raportointi

13.12.2023

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontasuunnitelma ja sen osana eläinlääkintähuollon suunnitelma hyväksytään Kalajoen kaupungin ympäristölautakunnassa. Eläinlääkintähuollon suunnitelma tulee päivittää vähintään kolmen vuoden välein ja tarvittaessa.

Kalajoen kaupungin ympäristölautakunta arvioi suunnitelman toteutumista toimintavuoden päätyttyä. Hyväksytty raportti lähetetään Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Kunnan suunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen valvonnan ja eläinlääkäripalvelujen kehittämisessä, niiden toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Toteutumisen arvioinnissa on tarkasteltava seuraavia asioita:

- valvonnan kattavuus
- eläinlääkäripalvelujen laatu ja saatavuus
- tarkastusten määrä suhteessa valvontasuunnitelmaan
- voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
- toiminnan mahdolliset puutteet
- tehdyt toiminnan tarkastukset /auditoinnit

Toteutumista arvioidaan kahdesti vuodessa seuraavien lukujen osalta:

- hyötyeläinkäynnit
- pieneläinten käynnit vastaanotolla
- terveydenhuoltokäynnit
- maidontuotantotilojen hygieniatarkastukset
- eläinsuojelukäynnit

Lisäksi kunta ylläpitää tilastoa hyötyeläinkäynneistä ja pieneläinvastaanottokäynneistä virka-aikana ja virka-ajan ulkopuolella.

13.12.2023

Kukin eläinlääkäri vastaa itse, että seuraavista raporteista ja tilastoista lähtee tieto mahdollisimman pian aluehallintovirastoon ja valvonta-eläinlääkärille:

- eläinsuojelutarkastuskertomukset
- terveysvalvontaan liittyvät käynnit
- tautiepäilyt
- valtiolta laskutettavat terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt
- praktikkoeläinlääkäreiden kuukausi-ilmoitukset pelkästään aluehallintovirastoon
- vuosiyhteenvedot
- valvontaeläinlääkäri laatii yhteenvedon maidontuotantotilojen hygienia-tarkastuksista
- vastustettavien eläntautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

LIITE 1 Eläinlääkintähuollon painopistealueet vuonna 2024

PSAVI:n painopisteitä ei ole vielä kerrottu.

Kansallisia painopisteitä pyritään toteuttamaan resurssien puitteissa.

Näitä painopisteitä ovat mm.:

- Valmius ja kriisinhallinta (varautumisyhteistyön varmistaminen)
- Kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta ja turkiseläinrehun turvallisuuden varmistaminen